

Seksuele minderheden

buitenland

Katja en haar zoon vluchtten uit Donetsk en hebben in Kiev onderdak gevonden bij Insight, een Oekraïense organisatie die opkomt voor de rechten van lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders. FOTO'S ANGENIET BERKERS

‘Ook in vluchtelingencentra worden ze gediscrimineerd’

Olga Olsjanskaja vangt in Kiev homo's en transgenders op die moeten vluchten voor geweld

Eva Cukier

KIEV

“Wie heeft er om klerhangers gevraagd?”, vraagt Olga Olsjanskaja bij binnenkomst in het driekamerappartement dat verscholen ligt op de achtste verdieping van een woonblok in een buitenwijk van Kiev. Vladimir was het niet, hij heeft schoenen nodig. Die van hem vielen vanochtend uit elkaar en hij moet deze week nog solliciteren.

De 26-jarige Vladimir Slobozjan uit Donetsk is een van de zeven bewoners van een shelter voor homoseksuele vluchtelingen uit Oost-Oekraïne. De opvang werd vorige zomer opgezet door Insight, een Oekraïense organisatie die opkomt voor de rechten van lesbiennes, homo's, biseksuelen en transgenders (lhbt). Het initiatief werd uit nood geboren, vertelt directrice Olena Sjevtsjenko. “Homo's en transgenders kunnen nergens naartoe. In reguliere vluchtelingencentra worden ze gediscrimineerd.” Tot nog toe bood haar organisatie aan dertig vluchtelingen onderdak.

Met hun bezetting van de oostelijke gebieden rond Donetsk en Loegansk openden de pro-Russische separatisten de jacht op homo's. Talloze verhalen over intimidatie, marteling en zelfs moord doen de ronde. In de zelfbenoemde Volksrepubliek Donetsk geldt inmiddels een officieel verbod op homoseksualiteit, als ‘perversie die moet worden vervolgd’, en ook in Loegansk worden homo's bedreigd door jarenlange gevangenisstraffen. Het zijn niet alleen de separatisten die geweld

Niet alleen in het oosten

De Majdanrevolutie in 2014 en het vertrek van president Janoekovitsj hebben niet gebracht wat Oekraïense homo-organisaties hadden gehoopt. Ook in West-Oekraïne neemt het geweld tegen seksuele minderheden toe. Het Oekraïense parlement weigert om discriminatie op grond van seksuele oriëntatie strafbaar te stellen. Vorig jaar verbood burgemeester Klitsjko van Kiev een gay pride, omdat een dergelijke demonstratie in tijden van oorlog niet gepast zou zijn.

Vladimir Slobozjan

gebruiken, ook Oekraïense troepen misdragen zich.

Olsjanskaja coördineert de opvang. De 28-jarige activiste spreekt met de vluchtelingen en beslist wie een van de schaarse bedden krijgt toebedeeld. Via een Facebookpagina zamelt ze geld en kleding in. Emotioneel is het zwaar, zegt ze. “Ik word 's nachts wakker gebeld door wanhopige mensen, maar ik krijg ook boze gezichten omdat we alleen lhbt opvangen.” Het vinden van geschikte accommodatie voor de opvang was lastig. “Lang niet iedereen wil zijn woning verhuuren aan deze groep.”

In de spaarzaam ingerichte woonkamer vertellen de gevluchte bewoners over hun ervaringen. Niet iedereen wil met zijn naam in de krant, bang als ze zijn voor represailles. Maxim, een 37-jarige ingenieur uit Donetsk, arriveerde in februari in de opvang. Wetende dat smartphones en tablets bij de checkpoints grondig werden doorzocht, wiste hij voor zijn vlucht zorgvuldig alle foto's van hem en zijn vriend uit zijn telefoon. Als de separatisten een vermoeden hadden gehad van Maxims geaardheid, was hij de grens misschien niet overgekomen. Ze fouilleerden hem, scholden hem uit voor verrader, maar lieten hem tot zijn grote opluchting door.

Maxim werkt nu bij de spoorwegen en lijkt zijn leven redelijk op orde te hebben. Maar zijn onbezorgde houding blijkt schijn. “Ik heb nachtmerries, schrik van lawaai en televisie kijk ik niet meer. Ik ben veilig maar ik leef als een zombie.”

De dertiger Dima uit Loegansk zit naast Maxim op de bank en kan erover meepraten. Hij vluchtte toen de auto waarin hij met een lesbische vriendin zat, door onbekenden werd beschoten. Nooit verborg hij zijn geaardheid, maar zoveel homofobie als de laatste maanden heeft hij niet eerder meegemaakt.

In de opvang woont één transgender, die niet met naam wil worden genoemd. Zijn ogen staan droevig, hij praat zachtjes. Met zijn brede schouders en getatoeëerde armen herinnert de 36-jarige in niets meer aan de vrouw die hij ooit was. Hij vertelt hoe hij in Donetsk zag hoe twee Tsjetsjenen een jongen met lang haar en oorbellen wegleidde naar een veldje en doodschoten.

Voor transgenders, van wie het uiterlijk niet altijd overeenkomt met hun papieren, is vluchten nog ingewikkelder. Deze transgender kon Donetsk verlaten dankzij een VN-konvooi dat zich om hem bekommerde. Zijn lesbische vriendin Katja ging mee, met haar vijfjarige zoon-tje. Ook zij kreeg een kamer in de opvang.

Drie maanden mogen Vladimir, Maxim en de anderen in de opvang blijven om op adem te komen. In de tussentijd moeten ze werk vinden en woonruimte. Dat is geen gemakkelijke opgave, zucht Andrej Timtsjenko, met zijn 52 jaar de oudste van de groep. “Ook hier in Kiev zit niemand op ons te wachten.” Het ergert hem dat de Oekraïense overheid hen geen officiële vluchtelingenstatus geeft. “We zijn niet alleen onzichtbaar als lhbt, maar ook als vluchteling.”

Malawi evacueert burgers uit Zuid-Afrika

Malawi heeft aangekondigd zijn burgers uit Zuid-Afrika te evacueren. Daarmee reageert het land in het zuiden van Afrika op de aanvallen op buitenlanders in Zuid-Afrika. Sinds vorige week heeft dat geweld in de kuststad Durban aan zeker vijf buitenlanders, onder wie een jongen van veertien, het leven gekost. In Johannesburg hebben sommige buitenlanders hun winkel gesloten uit angst voor het geweld. Malawi is tot dusver het enige land dat heeft besloten zijn burgers te evacueren. (ANP)

EU-parlement staat stil bij Armeense genocide

Het Europees Parlement heeft gistermiddag opgeroepen om de genocide op het Armeense volk te herdenken. Die volkerenmoord begon op 24 april precies honderd jaar geleden in wat nu Turkije is. Het EU-parlement erkende in 1987 de dood van honderdduizenden Armeniërs als genocide. Naar eigen zeggen was het de eerste internationale organisatie die dat deed. Het parlement wil dat de Turkse regering hetzelfde doet, om de weg te effenen voor verzoening. (ANP)

Mogelijke Somalische terrorist gelyocht

Een woedende mensenmenigte heeft in de Tanzaniaanse regio Morogoro een man gelyocht die ervan verdacht werd dat hij een Somalische terrorist was. Tien andere mogelijke leden van Al-Shabaab werden gearresteerd. Agenten vonden wapens, explosieven, zwarte vlaggen en uniformen in de moskee waar de tien zich ophielden. De sfeer is gespannen na de aanslag op een universiteit in buurland Kenia eerder deze maand. Daarbij kwamen 148 mensen om. (ANP)

Boot kapseisde door blijdschap over hulp

De scheepsramp die maandag aan vermoedelijk vierhonderd migranten het leven kostte, lijkt veroorzaakt door de opvarenden zelf. Tegen de BBC zeiden overlevenden gisteren dat de opvarenden een groot schip met hulpverleners zagen en in hun enthousiasme allemaal naar één kant van de boot gingen. Daardoor kapseisde hun vaartuig voor de kust van Libië. Velen overleefden dat niet. Het is een van de ergste rampen met een migrantenboot op de Middellandse Zee. (ANP)

Poetin niet jaloers op hoog salaris ministers

In vergelijking met sommige Russische ministers verdient president Vladimir Poetin een fooi, maar daar zit hij naar eigen zeggen niet mee. Volgens persbureau Tass krijgt Poetin 138.000 euro per jaar, terwijl zijn vice-premier Alexander Chloponin ruim 5 miljoen euro opstrijkt, bleek gisteren uit gegevens van het Kremlin. Meerdere ministers krijgen miljoenen per jaar. Anders dan Nederland kent Rusland geen balkenendnorm voor openbare bestuurders. (ANP)